

Op zoek naar houvast

Empowerment als handelingskader van zorg en welzijn

Lilian Linders

Het lectoraat empowerment en professionalisering

- Bijdragen aan versterking mensen en hun handelingsmogelijkheden
- Paradijsvogels niet weg romantiseren
- Samen kijken en luisteren en leren
- Bijdragen aan praktijk en onderwijs
- Verbonden aan de opleiding SW Noord en Expertisecentrum *De gezonde Samenleving*

Een 'omwenteling' in het denken over zorg en welzijn

Empowerment als opdracht van sociaal werk

Drie dimensies

1. De kracht van binnenuit
2. Informele hulpbronnen
3. Het brede maatschappelijke gebied

Hoe komt empowerment tot uitdrukking in het handelen van sociaal professionals en hoe kan het werken vanuit empowerment versterkt worden?

1. Eigen kracht als individuele prestatie

- Het ideaal van de participatiesamenleving geframed als eigen verantwoordelijkheid
- Geformuleerd als doel in plaats van als middel
- Wat kunt u zelf, wat kan het netwerk doen en wat kunt u voor een ander doen?
- Onbehagen bij professionals

Oud-minister Bussemaker vindt dat participatiemaatschappij is mislukt

Jet Bussemaker Als minister bepleitte zij een participatiesamenleving met zelfredzame burgers. Nu is ze hoogleraar en ziet ze daar weinig meer in.

✍ Claudia Kammer & Liza van Lonkhuyzen © 15 februari 2019

Helemaal niet zo gek, die eigen kracht

- Vrijwel iedereen wil ergens bij horen en van betekenis zijn
- Niet alleen cliënt maar ook gewoon mens zijn
- Mensen willen niet betutteld worden en houden de touwtjes graag in handen
- Werken vanuit geloof in (potentiële) capaciteiten, talenten en energie

2. Het betrekken van informele hulpbronnen

- Handelingsverlegenheid bij professionals
- Het netwerk is geen *instrument* van formele zorg en welzijn
- Komt tot stand vanuit gelijkwaardigheid en partnerschap

3. De macht tot verandering

- **Gelijke kansen, tegengaan van armoede, bevorderen van sociale rechtvaardigheid**
- **Niet iedereen weet de weg naar hulp of steun te vinden**
- **Focus op het mobiliseren van (manifeste en latente) krachten**

Empowerment en kritisch bewustzijn

- De noodzaak van reflectie
- Sociaal werker als zijn eigen instrument?
- Vanuit sociale opdracht

Sociale reflexiviteit (lichterman 2005)

Verbeeldingskracht, gecombineerd met het vermogen om binnen je eigen groep zo te communiceren dat je uit de 'bubbel' van je eigen kringetje raakt en relaties opbouwt met mensen die niet tot je eigen groep behoren.

Werken aan sociale reflexiviteit

- Heb oog voor verschillen. Doe niet net alsof iedereen gelijk is en we in een wereld leven waarin armoede of discriminatie niet bestaan en waarin afkomst, religie of huiskleur er niet toe doen;
- Praat over hoe je je verhoudt tot datgene waar je mee bezig bent en de wereld om je heen. Blijf niet hangen in verhalen over hoe je als individu gevormd bent, inclusief bijbehorende bekentenissen en biografische verhalen;
- Verbind je met de wereld om je heen, ook als je het oneens bent met hoe het er aan toegaat. Reflecteer op je relatie met die ingewikkelde verdeelde samenleving waar je desondanks deel van uitmaakt.

Onderzoeksagenda: op zoek naar houvast

- Professionals in beweging: werken aan sociale reflexiviteit
- Interdisciplinair werken aan beroepsinnovatie
- Verbinden met informele hulpbronnen
- Werken met en in ‘de sociale basis’
- Preventief werken vanuit de leefwereld

De huidige en toekomstige activiteiten van dit lectoraat

- Kennisplatform Sociaal Domein Noord-Holland
- Werkplaats Sociaal Domein
- Ondersteuning jongeren in de overgang naar volwassenheid
- Friend4afriend
- IP-LIN
- Wijk als werkgever

De gemeenten Haarlem, Zandvoort, Velsen, Beverwijk, Heemskerk, Zaanstad,
Alkmaar, Bergen

Uitgeest, Castricum, Heiloo, Heerhugowaard, Langedijk, Hilversum, Hoorn,
Medemblik en daarnaast de organisaties Dock Haarlem, RIBW K/AM, Zorgbalans,
IJmond Werkt!, Stichting De Baan, Pré Wonen, Cliëntenbelang Amsterdam, Mee &
de Wering, Kenter Jeugdhulp, Het Landelijk Opleidingscentrum Kindermishandeling
(LOCK), Meerwaarde Haarlemmermeer, het Nova College, de Oecumenische
Stichting voor Maatschappelijk Activeringswerk en Zorgbalans